

Latijnse taal en cultuur

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Aanleveren scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit VO.

Voorts heeft het College voor Toetsen en Examens op grond van artikel 2 lid 2d van de Wet College voor toetsen en examens de Regeling beoordelingsnormen en bijbehorende scores centraal examen vastgesteld.

Voor de beoordeling zijn de volgende aspecten van de artikelen 36, 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit VO van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de directeur van de school van de gecommiteerde toekomen. Deze stelt het ter hand aan de gecommiteerde.

- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.
- 4 De examinerator en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het behaalde aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examinerator en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examinerator. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke corrector aanwijzen. De beoordeling van deze derde corrector komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de regeling van het College voor Toetsen en Examens van toepassing:

- 1 De examinerator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examinerator en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met correctievoorschrift. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
 - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
 - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
 - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
 - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
 - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
 - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;

- 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;
- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Als het antwoord op een andere manier is gegeven, maar onomstotelijk vaststaat dat het juist is, dan moet dit antwoord ook goed gerekend worden. Voor het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal scorepunten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het College voor Toetsen en Examens. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.

NB1 *T.a.v. de status van het correctievoorschrift:*

Het College voor Toetsen en Examens heeft de correctievoorschriften bij regeling vastgesteld. Het correctievoorschrift is een zogeheten algemeen verbindend voorschrift en valt onder wet- en regelgeving die van overheidswege wordt verstrekt. De corrector mag dus niet afwijken van het correctievoorschrift.

NB2 *T.a.v. het verkeer tussen examiner en gecommiteerde (eerste en tweede corrector):*
Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht. Evenmin is er een standaardformulier voorgeschreven voor de vermelding van de scores van de kandidaten. Het vermelden van het schoolexamencijfer is toegestaan, maar niet verplicht. Binnen de ruimte die de regelgeving biedt, kunnen scholen afzonderlijk of in gezamenlijk overleg keuzes maken.

NB3 *T.a.v. aanvullingen op het correctievoorschrift:*

Er zijn twee redenen voor een aanvulling op het correctievoorschrift: verduidelijking en een fout.

Verduidelijking

Het correctievoorschrift is vóór de afname opgesteld. Na de afname blijkt pas welke antwoorden kandidaten geven. Vragen en reacties die via het Examenloket bij de Toets- en Examenlijn binnenkomen, kunnen duidelijk maken dat het correctievoorschrift niet voldoende recht doet aan door kandidaten gegeven antwoorden. Een aanvulling op het correctievoorschrift kan dan alsnog duidelijkheid bieden.

Een fout

Als het College voor Toetsen en Examens vaststelt dat een centraal examen een fout bevat, kan het besluiten tot een aanvulling op het correctievoorschrift.

Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt door middel van een mailing vanuit Examenblad.nl bekendgemaakt. Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt zo spoedig mogelijk verstuurd aan de examensecretarissen.

Soms komt een onvolkomenheid pas geruime tijd na de afname aan het licht. In die gevallen vermeldt de aanvulling:

- Als het werk al naar de tweede corrector is gezonden, past de tweede corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe.
en/of
- Als de aanvulling niet is verwerkt in de naar Cito gezonden Wolf-scores, voert Cito dezelfde wijziging door die de correctoren op de verzamelstaat doorvoeren.

Dit laatste gebeurt alleen als de aanvulling luidt dat voor een vraag alle scorepunten moeten worden toegekend.

Als een onvolkomenheid op een dusdanig laat tijdstip geconstateerd wordt dat een aanvulling op het correctievoorschrift ook voor de tweede corrector te laat komt, houdt het College voor Toetsen en Examens bij de vaststelling van de N-term rekening met de onvolkomenheid.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen zijn de volgende vakspecifieke regels vastgesteld:

- 1 De onder '2 Algemene regels' geformuleerde bepalingen met betrekking tot een vraag zijn mutatis mutandis ook van toepassing op een kolon.
- 2 Bij de beoordeling van een essayvraag geldt dat, indien het maximum aantal woorden is overschreden, hiervoor geen scorepunt(en) in mindering wordt/worden gebracht.
- 3 Bij de beoordeling van de vertaling moet de score 0 worden toegekend indien in een kolon een ernstige fout is gemaakt; deze score kan niet worden gecompenseerd door de juiste weergave van de rest van het kolon.
- 4 Indien bij de vertaling een aantekening is genegeerd en indien dit heeft geleid tot een onjuiste weergave van het desbetreffende tekstelement, één scorepunt / meerdere scorepunten in mindering brengen, afhankelijk van de zwaarte van de fout en het maximum van het desbetreffende kolon.
- 5 Indien bij de vertaling van een kolon een Latijns woord niet is vertaald en dit woord niet van essentieel belang is voor de betekenis van dit kolon, één scorepunt in mindering brengen, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.

4.1 Beoordelingsmodel voor de vragen

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt 1 scorepunt toegekend.

Tekst 1

1 maximumscore 1

Cicero reageert alleen op het woord *adulescentulus* / op de vermeende extreme jeugdigheid van Sex. Roscius junior. / Cicero reageert niet op het woord *corruptus* / niet op de vermeende verdorvenheid van Sex. Roscius junior / niet op de woorden *ab hominibus nequiquam inductus* / niet op de slechte invloeden waaraan Sex. Roscius junior mogelijk had blootgestaan. Of woorden van overeenkomstige strekking.

2 maximumscore 1

aeris alieni (magnitudo) (regel 5)

Vraag	Antwoord	Scores
3	maximumscore 2	
	a	
	• Sex. Roscius senior had zijn zoon (voor straf) weggestuurd. / De relatie tussen vader en zoon was slecht. / Het was een straf van Sex. Roscius senior voor zijn zoon	1
	b	
	• Sex. Roscius senior liet de landgoederen door Sex. Roscius junior beheren. / Vaders laten dat hun zoons gewoonlijk doen	1
	Of woorden van overeenkomstige strekking.	
4	maximumscore 2	
	a	
	• odio (regel 15)	1
	b	
	• omdat hij hoopte er beter van te worden / het cui-bono-principe	
	Of woorden van overeenkomstige strekking	1
5	maximumscore 3	
	a	
	• (in) unico (filio) (regel 17)	1
	• (eum) quem procrearat (regel 18-19)	1
	b	
	• Hij wilde (impliciet) beargumenteren dat de vader de zoon niet gehaat kan hebben / op het gevoel van de toehoorders spelen / medelijden bij de toehoorders wekken.	
	Of woorden van overeenkomstige strekking	1
6	maximumscore 1	
	(in) mala nugatoriaque (a), accusatione (b), (in) causa (b), optima (a) (regel 25-26)	
7	maximumscore 2	
	• commenticium (regel 26)	1
	• leves (regel 27)	1
8	maximumscore 2	
	consuetudine (regel 38)	
	benevolentia (regel 39)	
	honoris (regel 40)	
	indien drie antwoorden juist	2
	indien twee antwoorden juist	1
	indien minder dan twee antwoorden juist	0

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

9 maximumscore 1

Cicero kan de flinterdunne argumenten van Erucius niet ontkrachten (omdat ze al krachteloos zijn). / Eigenlijk zijn er/het geen argumenten, en dan is verdedigen niet mogelijk (omdat er geen aanval is).
Of woorden van overeenkomstige strekking.

Tekst 2

10 maximumscore 1

Omdat Sex. Roscius (senior) een aanhanger van de partij van Sulla was, kan zijn naam (volgens Cicero) niet op de proscriptielijst hebben gestaan / is het onwaarschijnlijk dat Sulla hem vijandig gezind was.
Of woorden van overeenkomstige strekking.

11 maximumscore 2

a

- Het behoort tot de nieuwe wetten; deze wet ging over (doden en goederen verkopen en dus over) proscripties (en die waren van recente datum)

1

b

- Tegenstanders van het regime werden / iemand werd vogelvrij verklaard; hun/zijn bezittingen werden verbeurdverklaard

1

Of woorden van overeenkomstige strekking.

Opmerking

Bij zowel a als b het scorepunt alleen toekennen wanneer beide onderdelen van het antwoord juist zijn.

12 maximumscore 1

Hij doet alsof zijn tegenstander een vraag aan hem stelt (om die vervolgens zelf te beantwoorden). / Hij spreekt zijn tegenstander rechtstreeks aan.

Of woorden van overeenkomstige strekking.

Opmerking

Niet fout rekenen wanneer als antwoord is gegeven 'Hij introduceert een fictieve spreker.'

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

13 maximumscore 3

a

- In het Latijn wordt het onderwerp van purgavit gevormd door oratio (mea) / door (ipsius eximia) virtus; in de vertaling is 'ik' het onderwerp (van 'heb verschoond').

Of woorden van overeenkomstige strekking

1

b

- ipsius (regel 7)

1

c

- oratio mea (a), ab initio (b), ipsius eximia virtus (a), omni tempore (b) (regel 7)

1

Opmerking

Bij a het scorepunt alleen toekennen wanneer beide onderdelen van het antwoord juist zijn.

14 maximumscore 1

populares

15 B

16 maximumscore 2

a

- (regel) 6 en (regel) 11

1

b

- Chrysogonus (en niet Sulla) heeft de hele misdaad georganiseerd. / Chrysogonus (en niet Sulla) is de hoofdschuldige

1

Opmerking

Bij a het scorepunt alleen toekennen wanneer beide onderdelen van het antwoord juist zijn.

Tekst 3

17 maximumscore 1

De(zelfde) persoon die (volgens Cicero) de moord gepleegd heeft, beschuldigt zelf iemand anders (van die moord). / De aanklager is zelf de dader.

Of woorden van overeenkomstige strekking.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

18 maximumscore 2

twee van de volgende antwoorden:

- Cicero roept de goden aan (en geeft daarmee uiting aan zijn eigen verontwaardiging / doet daarmee een beroep op de vroomheid).
- Cicero zegt dat de senaat een eerdere proscriptie (tegen volwassenen) niet goedgekeurd heeft (en wekt daarmee terughoudendheid op om strenger te zijn dan de senaat).
- Cicero zegt dat de senaat niet strenger wilde zijn dan (de gewoonte van) hun voorvaders / herinnert aan de voorvaders (en wekt daarmee angst op om tegen de zienswijze van de voorvaders in te gaan).
- Cicero zegt dat dit proces kan leiden tot het vervolgen van baby's in de wieg (en wekt daarmee medelijden op).
- Cicero zegt dat dit proces kan leiden tot verval van de staat (en wekt daarmee angst/verontwaardiging op).

Of woorden van overeenkomstige strekking.

per juist antwoord

1

19 maximumscore 2

a

- In het Latijn staat (quem in) locum; dit (betekent 'naar wat voor plaats' en) is een verzachtende/neutrale uitdrukking die in de vertaling expliciet weergegeven is met '(naar welk een) afgrond'.

Of woorden van overeenkomstige strekking

1

b

- alliteratie

1

Opmerking

Bij a het scorepunt alleen toekennen wanneer beide onderdelen van het antwoord juist zijn.

20 maximumscore 1

domestica crudelitate (regel 18)

21 maximumscore 1

Het Romeinse volk is (zeer) mild jegens vijanden, des te meer (zou het mild moeten zijn) jegens medeburgers. / Wie mild is jegens vijanden, is (naar verwachting) minstens zo mild jegens medeburgers/vrienden.

Of woorden van overeenkomstige strekking.

Vraag	Antwoord	Scores
22	maximumscore 2	
	<ul style="list-style-type: none"> • (Het perfectum) ademit betreft iets wat feitelijk gebeurd is: de vele gruwelijkheden die hebben plaatsgevonden, hebben de mensen ongevoelig gemaakt • (Het praesens) amittimus duidt op een gebeurtenis die (in de gegeven situatie) in het heden plaatsvindt / heeft algemene geldigheid: wanneer men veel te maken krijgt met gruwelijkheden, verliest men zijn gevoel voor menselijkheid 	1 1
	Of woorden van overeenkomstige strekking.	
	<i>Opmerking</i> <i>Bij beide delen van het antwoord het scorepunt alleen toekennen wanneer beide onderdelen van het deelantwoord juist zijn.</i>	
23	maximumscore 2	
	a	
	<ul style="list-style-type: none"> • medelijden/medegevoel/(mede)menselijkheid Of een woord van overeenkomstige strekking	1
	b	
	<ul style="list-style-type: none"> • peroratio 	1

4.2 Beoordelingsmodel voor de vertaling

Opmerking vooraf

Een praesens historicum mag met een onvoltooid verleden tijd of een onvoltooid tegenwoordige tijd vertaald worden.

	Kolon 24 (regel 1-2)	
24	maximumscore 2	
	Itaque (kolon 25) L. Flaccum et C. Pomptinum praetores, (kolon 26), ad me vocavi;	
	Dus riep ik de praetoren L. Flaccus en C. Pomptinus bij me	
	Niet fout rekenen: vocare uitnodigen	
	Niet fout rekenen: praetor leider/(onder)aanvoerder	
	Niet fout rekenen: L. en/of C. uitgeschreven en verkeerd gespeld	
	Flaccum Flaccum en/of Pomptinum Pomptinum	1
	vocare dagvaarden	1
	Kolon 25 (regel 1)	
25	maximumscore 1	
	hesterno die	
	(op de dag van) gisteren	

Vraag	Antwoord	Scores
26	<p>Kolon 26 (regel 1-2) maximumscore 2 fortissimos atque amantissimos rei publicae viros zeer dappere (en) de staat zeer liefhebbende mannen</p> <p>Niet fout rekenen: fortissimos en/of amantissimos vertaald met overtreffende trap fortissimos en/of amantissimos niet als superlativus opgevat amans geliefd rei publicae niet verbonden met amantissimos</p>	1 1 1
27	<p>Kolon 27 (regel 2) maximumscore 1 rem exposui; ik zette de zaak uiteen / ik beschreef de toestand</p>	
28	<p>Kolon 28 (regel 2-3) maximumscore 2 quid fieri placeret, ostendi. ik legde uit, wat ik wilde dat er gedaan werd / gebeuren zou / waarvan het mij beviel dat het gedaan zou worden / gebeurde</p> <p>Niet fout rekenen: quid dat, wat Niet fout rekenen: quid fieri placeret (dat) wat ik besloot dat gebeuren moest Niet fout rekenen: ostendere tonen quid waarom</p>	0
29	<p>Kolon 29 (regel 3-5) maximumscore 2 Illi autem, (kolon 30), (kolon 31) (kolon 32) negotium susceperunt Zij namen de taak op zich / begonnen het werk</p>	
30	<p>Kolon 30 (regel 3-4) maximumscore 1 qui omnia de re publica praeclara atque egregia sentirent die / omdat ze in ieder opzicht een voortreffelijke en uitstekende gezindheid hadden met betrekking tot de staat</p> <p>Niet fout rekenen: de over</p>	
31	<p>Kolon 31 (regel 4) maximumscore 1 sine recusatione zonder weigering/protest</p>	

Vraag	Antwoord	Scores
32	<p>Kolon 32 (regel 4) maximumscore 1 ac sine ulla mora en zonder enig uitstel</p>	
Niet fout rekenen: sine ulla mora onmiddellijk		
33	<p>Kolon 33 (regel 5-6) maximumscore 2 et, (kolon 34), occulte ad pontem Mulvium pervenerunt en (ze) kwamen heimelijk aan bij de Mulvische brug / de pons Mulvius</p>	
occulte in het donker 1		
Mulvium Mulvium 1		
Wanneer een dergelijke fout met een naam ook in kolon 24 is gemaakt, hier nogmaals aanrekenen.		
34	<p>Kolon 34 (regel 5) maximumscore 1 cum advesperasceret toen/terwijl het avond werd / schemerde</p>	
Niet fout rekenen: advesperascere beginnen te schemeren / avond beginnen te worden		
cum omdat/hoewel/nadat 0		
advesperasceret het avond geworden was / het begonnen was avond te worden 0		
35	<p>Kolon 35 (regel 6) maximumscore 1 atque ibi (kolon 36) ita bipartito fuerunt, en ze waren daar op zo'n manier in twee delen gedeeld</p>	
Niet fout rekenen: fuerunt werden		
36	<p>Kolon 36 (regel 6) maximumscore 1 in proximis villis op (de) naastgelegen landgoederen / bij/in (de) naastgelegen landhuizen/villa's</p>	
Niet fout rekenen: proximis zeer dichtbij (gelegen)		

Vraag	Antwoord	Scores
37	<p>Kolon 37 (regel 6-7) maximumscore 2 ut Tiberis inter eos et pons interesset. dat de Tiber(is) en de brug tussen hen (in) waren / dat de Tiber(is) tussen hen (in) was en de brug (ook)</p> <p>Niet fout rekenen: dat de Tiber(is) en de brug tussen hen (in) was Niet fout rekenen: ut zodat Niet fout rekenen: Tiberis (et) pons brug over/van de Tiber(is) inter eos ertussen(in) inter eos et pons tussen hen en de brug (in)</p>	<p>1 0</p>
38	<p>Kolon 38 (regel 7-8) maximumscore 2 Eodem autem et ipsi (kolon 39) multos fortes viros eduxerant, Zijzelf hadden naar dezelfde plek veel dappere mannen laten uitrukken / naar buiten gevoerd</p> <p>Niet fout rekenen: autem verder / en (dan) Niet fout rekenen: et vertaald in combinatie met et in kolon 40 (zowel ... als)</p>	
39	<p>Kolon 39 (regel 7-8) maximumscore 2 sine cuiusquam suspicione zonder argwaan/vermoeden van iemand / zonder dat (ook maar) iemand iets vermoedde</p> <p>zonder enige argwaan</p>	<p>1</p>
40	<p>Kolon 40 (regel 8-10) maximumscore 2 et ego ex praefectura Reatina complures delectos adulescentes, (kolon 41), (kolon 42) miseram. en ik had vanuit de stad Reate verscheidene / een behoorlijk aantal uitgekozen/uitverkoren jongelieden gestuurd</p>	
41	<p>Kolon 41 (regel 9-10) maximumscore 2 quorum opera utor assidue in rei publicae praesidio die mij voortdurend assisteren bij de bescherming van de staat</p>	

Vraag	Antwoord	Scores
42	<p>Kolon 42 (regel 10) maximumscore 1 cum gladiis met (hun) zwaarden</p>	
<p>Niet fout rekenen: gladiis vertaald met enkelvoud</p>		
43	<p>Kolon 43 (regel 11) maximumscore 2 Educuntur et ab illis gladii et a nostris. Zowel door hen als door onze/mijn mannen werden (de) zwaarden (uit)getrokken</p>	
<p>Niet fout rekenen: et ab illis et a nostris door hen en door onze/mijn mannen</p>		
<p>Niet fout rekenen: gladii vertaald met enkelvoud</p>		
44	<p>Kolon 44 (regel 11) maximumscore 2 Res praetoribus erat nota solis, De precieze situatie was alleen aan de praetoren / aan de praetoren als enigen bekend</p>	
<p>Niet fout rekenen: praetor leider/(onder)aanvoerder</p>		
<p>solus eenzaam/uniek</p>		0
<p>solis niet vertaald als vorm van solus</p>		0
45	<p>Kolon 45 (regel 12) maximumscore 1 ignorabatur a ceteris. (maar/en) bleef bij de anderen onbekend / werd door de anderen niet gekend</p>	
46	<p>Kolon 46 (regel 12-13) maximumscore 2 Tum interventu Pomptini atque Flacci pugna, (kolon 47), sedatur. Toen werd het gevecht door tussenkomst / door de komst van Pomptinus en Flaccus gesust/gekalmemd/gestopt</p>	
<p>Flacci (van) Flacci en/of Pomptini (van) Pomptini</p>		1
<p>Wanneer een dergelijke fout met een naam al eerder gemaakt is, hier nogmaals aanrekenen tot een maximum van 2 scorepunten.</p>		
47	<p>Kolon 47 (regel 12-13) maximumscore 1 quae erat commissa dat begonnen was</p>	

5 Aanleveren scores

Verwerk de scores van de alfabetisch eerste vijf kandidaten per examinerator in de applicatie Wolf. Cito gebruikt deze gegevens voor de analyse van de examens. Om de gegevens voor dit doel met Cito uit te wisselen dient u ze uiterlijk op 31 mei te accorderen.

Ook na 31 mei kunt u nog tot en met 9 juni gegevens voor Cito accorderen. Deze gegevens worden niet meer meegenomen in de hierboven genoemde analyses, maar worden wel meegenomen bij het genereren van de groepsrapportage.

Na accordering voor Cito kunt u in Wolf de gegevens nog wijzigen om ze vervolgens vrij te geven voor het overleg met de externe corrector. Deze optie is relevant als u Wolf ook gebruikt voor uitwisseling van de gegevens met de externe corrector.

6 Bronvermeldingen

tekst 1	Cicero, Pro Sexto Roscio Amerino 39-45 vertaling: A. van den Daele S.J., Brugge - Utrecht 1964
tekst 2	Cicero, Pro Sexto Roscio Amerino 126-128
tekst 3	Cicero, Pro Sexto Roscio Amerino 152-154
tekst 4	Cicero, In Catilinam III 5-6
vraag 4	Cicero, De inventione I 45
vraag 23	Lampas, 50.4, 2017, 451

Latijnse taal en cultuur vwo

Centraal examen vwo

Tijdvak 1

Correctievoorschrift

Aan de secretarissen van het eindexamen van de scholen voor vwo,

Bij het centraal examen Latijnse taal en cultuur vwo:

Op **pagina 11**, bij **Kolon 29** moet het volgende toegevoegd worden:

vertaald als bijzin 0

en

Op **pagina 12**, bij **Kolon 33** moet het volgende toegevoegd worden:

vertaald als bijzin 0

Wanneer ook kolon 29 vertaald als bijzin, hier niet nogmaals aanrekenen.

en

Op **pagina 12**, bij **Kolon 35** moet het volgende toegevoegd worden:

vertaald als bijzin 0

Wanneer ook kolon 29 en/of 33 vertaald als bijzin, hier niet nogmaals aanrekenen.

en

Op **pagina 13**, bij **Kolon 40** moet het volgende toegevoegd worden:

vertaald als bijzin 0

Wanneer ook kolon 29 en/of 33 vertaald als bijzin, hier niet nogmaals aanrekenen.

Wanneer niet kolon 29 en/of 33 vertaald als bijzin, maar wel kolon 35 vertaald als bijzin, 1 scorepunt in mindering brengen.

NB

- a. Als het werk al naar de tweede corrector is gezonden, past de tweede corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe in zowel de eigen toegekende scores als in de door de eerste corrector toegekende scores en meldt deze wijziging aan de eerste corrector. De tweede corrector vermeldt daarbij dat deze late wijziging een gevolg is van de aanvulling door het CvTE.
- b. Als eerste en tweede corrector al overeenstemming hebben bereikt over de scores van de kandidaten, past de eerste corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe en meldt de hierdoor ontstane wijziging in de scores aan de tweede corrector. De eerste corrector vermeldt daarbij dat deze late wijziging een gevolg is van de aanvulling door het CvTE.

Het CvTE is zich ervan bewust dat dit leidt tot enkele aanvullende handelingen van administratieve aard. Deze extra werkzaamheden zijn in het belang van een goede beoordeling van de kandidaten.

Ik verzoek u dit bericht door te geven aan de correctoren Latijnse taal en cultuur vwo.

Namens het College voor Toetsen en Examens,

drs. P.J.J. Hendrikse,
voorzitter